

František Kubovič SDB

Dobrotivosť dona Bosca

Deviatnik k donovi Boscovi

Dobrotivosť dona Bosca
František Kubovič SDB
Deviatnik k donovi Boscovi

František Kubovič SDB: Dobrotivosť dona Bosca
Cenzor: Pavol Grach SDB
Imprimatur: Peter Timko SDB, provinciál

Návrh obálky: Ondrej a Jana Gavaldovci
Grafická úprava: Ondrej a Jana Gavaldovci
Spolupráca: Karol Maník SDB
Jazyková úprava: Mária Galádová

Saleziáni dona Bosca,
Miletičova 7, Bratislava © 2022

Pre vnútornú potrebu saleziánskej rodiny.

Úvod

Saleziáni ako nositelia charizmy dona Bosca si na svojej poslednej 28. generálnej kapitule položili otázku: „Akými saleziánmi dona Bosca by sme mali byť pre dnešných mladých ľudí?“ Odpoveď na ňu nie je jednoduchá, najlepšie ju však spoznáme, ak sa zahľadíme na samotného dona Bosca. Nielen na jeho vonkajšie skutky a udalosti života — to by bolo málo. Je potrebné pýtať sa na zmysel a úmysel jeho konania. Salezián nemôže byť sám, ale má okolo seba spolubratov, mladých, animátorov, spolupracovníkov, sympatizantov, dobrodincov. Veľkosť svätca sa nemeria podľa toho, „koľko urobil“, ale ako jeho život vplýva na druhých, nakoľko ich zasiahne, ovplyvní a nasmeruje k Bohu a k blížnym. Svätosť dona Bosca je z tohto hľadiska veľmi plodná, lebo on a saleziáni pozitívne vstúpili do života mnohých ľudí. A to isté platí o mnohých animátoroch či mladých.

Pápež František si saleziána dnešnej doby predstavuje takto: „Salezián, ktorý sa vie pozeráť okolo seba, vidí kritické situácie a problémy, čelí im, analyzuje ich a robí odvážne rozhodnutia. Je povolaný ísť na všetky periférie sveta a histórie, na periférie práce a rodiny, kultúry a ekonomiky,

ktoré treba liečiť. Je vychovávateľ, ktorý prijíma slabosti detí, ktoré žijú na okraji spoločnosti a bez budúcnosti, skláňa sa nad ich ranami a zaobchádza s nimi ako dobrý samaritán. Od prírody je optimista, vie sa na mladých pozeráť pozitívne realisticky. Ako hovorieval don Bosco, a platí to aj dnes, v každom z mladých, dokonca aj v tých najvzdorovitejších a nekontrolovateľných, treba rozpoznať dobro, na ktorom treba trpezlivo a s dôverou pracovať.“

Je to výzva nielen pre saleziánov, ale pre všetkých, pre celú saleziánsku rodinu a mladých. Počas modlitby tohto deviatnika chceme objaviť a nadobudnúť si postoje, ktoré mal don Bosco k svetu, ľuďom a Bohu. Nech je pre nás učiteľom svätosti, aby aj náš život vedel ovplyvňovať v tom najlepšom zmysle slova životné príbehy tých druhých.

Úmysel, na ktorý sa chcem modliť tento deviatnik:

1. deň deviatnika (22. januára)

Don Bosco a pokora

Občas žijeme vo vedomí, že veľké množstvo informácií nám pomôže spoznať pravdu o živote a svete. Mnohokrát sú to však dezinformácie, ohovárania, klebety, polopravdy a hoaxy o iných ľuďoch, ktoré uspokojia našu zvedavosť. Väčšinou sa nad nimi vôbec kriticky nezamyslíme a zhltneme ich aj „s navijakom“. Namiesto toho, aby sme poctivo a pokorne hľadali pravdu o druhých, sa často bojíme spýtať sa na ňu ich samotných. Chýba nám odvaha zvoliť si namiesto cesty kriku, silných slov a slávy Ježišovu cestu pokory.

Pápež František: „Prácou Jána Krstiteľa nebolo ani tak kázať, že príde Ježiš a pripravovať ľud, ale vydať svedectvo o Ježišovi Kristovi, a to vlastným životom. A zároveň vydať svedectvo o ceste, ktorú si zvolil Boh pre našu spásu: o ceste pokorovania sa. Sv. Pavol to jasne vyjadruje vo svojom liste Filipanom: *Ježiš sám sa zriekol seba samého, uponížil sa až na smrť, na smrť na kríži.* A táto smrť na kríži, táto cesta uponíženia sa, pokorenia sa, je aj našou cestou; je to cesta, ktorú Boh ukazuje kresťanom, aby napredovali. Keď sa snažíme ukázať sa

— v Cirkvi, v komunite —, aby sme získali nejakú pozíciu či niečo iné, to je cesta sveta, je to svetská cesta, a nie tá Ježišova. A aj duchovným pastierom sa môže prihodiť toto pokušenie šplhúnstva: ‚Toto je nespravodlivosť, toto je pokorenie, nemôžem to tolerovať.‘ Ak však duchovný pastier ide po tejto ceste, nie je Ježišovým učeníkom: je šplhúňom oblečeným v taláre. Niet pokory bez poníženia.“
(Homília z Domu sv. Marty, 7. februára 2020)

Don Bosco nie je ani anjel ani zlý duch (1871)

Pri jednej návšteve v meste Borgo San Martino v auguste v roku 1871 sa donovi Boscovi stal počas cesty vlakom tento prípad. V kupé, v ktorom don Bosco sedel, sedeli aj dvaja páni a rozprávali sa práve o ňom. Jeden oduševnený za jeho dielo ho vychvaľoval do neba. Druhý však nielen že tvrdil, že si ho vôbec neváži, ale ostro kritizoval jeho apoštolskú prácu. Dišputa bola veľmi búrlivá. Aby sa to už raz skončilo, jeden z nich, vidiac v kúte skromne sedieť akéhosi kňaza, povedal druhému: „Dobre! Tu je akýsi kňaz. Požiadajme ho, aby nás on rozsúdil. Čo on povie, to prijmem.“ „Súhlasím,“ povedal druhý. Vtedy sa prvý muž obrátil na dona Bosca a povedal mu: „Prepáčte, dôstojný pane, že vás zaťahujem do spornej otázky. V tejto veci môže najlepšie rozhodnúť len kňaz. Odkiaľ

pochádzate?“ „Z Turína.“ „Patríte do tejto diecézy?“ „Bývam v Turíne.“ „Poznáte dona Bosca?“ „Poznám a to veľmi dobre!“ „Teda povedzte nám neustranne, kto z nás dvoch má pravdu?“ Don Bosco odvetil: „Vy ste toho nahovorili príliš veľa. Don Bosco nie je anjel. Anjeli nebývajú na zemi, ale v nebi. Vy však,“ obrátil sa k druhému mužovi, „ste zasa dosť prehánali. Don Bosco zaiste nie je taký zlý, že by bol diablom.“ „Nuž a záver?“ „Don Bosco je obyčajný kňaz, ktorý sa môže myliť. To málo dobrého, čo robí, robí z najlepším úmyslom, aby pomáhal blížnemu.“ Medzitým vlak dorazil do Borga. Don Bosco vystúpil a tu mu pribehli v ústrety kňazi a klerici a radostne ho vítali: „Don Bosco! Don Bosco!“ Ten muž, čo o ňom rozprával tak nepriaznivo, sa zahanbil, vystúpil a utekal k nemu, aby ho odprosíl. Don Bosco, ako obyčajne usmievavý, mu láskavo povedal: „Netreba odprosovať, ale vám odporúčam, ak budete chcieť niekoho kritizovať, najprv sa dobre presvedčte, či nie je pri vás a či nepočuje to, čo o ňom hovoríte...“ (MB X., 128)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

2. deň deviatnika (23. januára)

Don Bosco sa modlí

Modlitba je pre duchovný život to isté ako kyslík pre biologický život. Mnoho ľudí sa nemodlí z jednoduchého dôvodu: nemajú čas, alebo modlitbu považujú za stratu času. V dnešnej dobe, zameranej na produktivitu a výsledky, sa môže zdať, že je to skutočne zbytočný čas. Modlitba nie je cieľ duchovného života, ale prostriedok na to, aby sme si uvedomili Božiu prítomnosť a lásku. Jej formy môžu byť rozmanité, ale dôležité je to, aby nás počas celého dňa privádzala k úžasu nad Božím dobrodením v našom živote.

Pápež František: „Všetko v Cirkvi sa rodí z modlitby a všetko rastie vďaka modlitbe. Keď chce Nepriateľ, Zlý, bojovať proti Cirkvi, robí tak predovšetkým úsilím vysušiť jej pramene, zabráňovať jej v modlitbe. Ak sa upustí od modlitby, na istú chvíľu sa zdá, že všetko môže ísť ďalej tak ako vždy — zotrvačnosťou —, no po krátkom čase si Cirkev uvedomí, že sa stala akoby prázdny obalom, že stratila nosnú os, že už viac nevlastní zdroj tepla a lásky. A toto je základná úloha Cirkvi: modliť sa a vychovávať k modlitbe.

Odovzdávať z generácie na generáciu lampu viery s olejom modlitby. Lampa viery, ktorá osvetľuje, ktorá dáva do poriadku veci skutočne také, aké sú, však môže napredovať jedine s olejom modlitby. V opačnom prípade zhasne. Bez svetla tejto lampy by sme nemohli vidieť cestu pre evanjelizáciu, ba nemohli by sme vidieť cestu pre správnu vieru; nemohli by sme vidieť tváre bratov, ku ktorým sa treba priblížiť a slúžiť im; nemohli by sme osvetliť tú izbu, kde sa dá stretnúť v komunite... Bez viery sa všetko rúca; a bez modlitby viera vyhasína. Viera a modlitba, spolu. Niet inej cesty. Preto Cirkev, ktorá je domom a školou spoločnosti, je domom a školou viery a modlitby.“ (Generálna audiencia 14. apríla 2021)

Ako zvieratka (1855)

Donovi Boscovi sa vďaka jeho láskavým spôsobom podarilo obnoviť kresťanské zvyky, ktoré sa už z mnohých rodín vytratili. Veľmi mu záležalo na tom, aby sa pred jedlom a po jedle prežehnávali. Raz ho zavolali k stolu do istej zámožnej rodiny, ktorá zanedbávala tento náboženský zvyk. Don Bosco to videl a vedel, a preto im chcel dať patričné poučenie. Ako to urobil? Trochu sa zabavil s ich synom, keď ich už volali k obedu. Domáci už stáli pri stole. Don Bosco vstúpil do

jedálne a povedal chlapcovi: „A teraz sa, skôr než začneme jesť, nábožne prežehnáme. Vieš dobre, prečo sa máme prežehnať pred jedlom?“ „Nie, neviem,“ odvetil chlapček. „Dobre, tak ti to vysvetlím dvoma slovami. Predovšetkým preto, aby sme sa odlišovali od zvierat. Zvieratá nemajú rozum, a preto sa ani neprežehnávajú, keď sa idú nasýtiť, lebo nevedia, že pokrm, ktorý požívajú, je Božím darom. No my, kresťania, vieme, že chlieb a ostatné, čo jeme, je darom Božím, a preto sa máme z vďačnosti prežehnať. A potom vieš predsa, že človek môže hocikedy zomrieť. Môže sa stať, že ti kúsok chleba zapadne v hrdle a môžeš sa zadusiť. Alebo sa ti zapichne kosť z ryby. Ak sa však prežehnáme, Pán Boh nás ochráni od podobného nešťastia. Tak teda prežehnaj sa so mnou V mene Otca...“ Otec, matka a ostatní hľadeli jeden na druhého a červenali sa. Odvtedy sa v tej rodine zas prežehnávali pred jedlom i po jedle. (MB V., 327)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

3. deň deviatnika (24. januára)

Don Bosco a láska k povolaniam

Mnoho sa dnes rozpráva o nedostatku duchovných povolaní a hľadajú sa príčiny tohto stavu. Základný problém väzí v nedostatku viery. Je to neschopnosť a neochota uveriť, že Boh nás môže urobiť šťastnejšími ako všetky ponuky dnešného sveta, ktoré nemusia byť ani zlé. Kríza viery spôsobuje krízu dôvery a rozhodnutia sa pre veci, ktoré nás presahujú. Otázka duchovných, rehoľných a misijných povolaní je otázkou budúcnosti Cirkvi: Kto bude ohlasovať Krista mladým o dvadsať rokov, kto ich bude spovedať, vysluhovať sviatosti? Pán povoláva stále!

Pápež František: „Pri stretnutí s Pánom sa niekto môže cítiť priťahovaný povolaním k zasvätenému životu alebo posvätnému kňazstvu. Je to odhalenie, ktoré nadchýna, no zároveň ľaká; človek sa totiž cíti povolaný byť ‚rybárom ľudí‘ na loďke Cirkvi a nato je potrebné úplné sebadarovanie a záväzok vernej služby evanjeliu a bratom. Také rozhodnutie zahŕňa riziko zanechať všetko, aby sme nasledovali Pána a úplne sa mu zasvätili, aby sme sa stali spolupracovníkmi na jeho diele.

Mnohé vnútorné prekážky nám môžu brániť urobiť toto rozhodnutie. Najmä v istých silne sekularizovaných spoločnostiach, v ktorých — zdá sa — už niet miesta pre Boha a pre evanjelium, sa človek možno zľakne a prepadne ‚únave nádeje‘.

A predsa niet väčšej radosti ako riskovať život pre Pána! Osobitne vám, mladým, chcem povedať: nebudte hluchí voči Pánovmu povolaniu! Ak vás volá na túto cestu, nevytiahnite veslá naspäť do loďky, ale dôverujte mu. Nedajte sa nakaziť strachom, ktorý nás paralyzuje pred veľkými výškami, ku ktorým nás Pán pozýva. Pamätajte stále, že tým, čo zanechali svoje siete a loďku, aby ho nasledovali, Pán sľubuje radosť z nového života, ktorá naplní srdce a oduševňuje na ceste.“ (Posolstvo na 56. svetový deň modlitieb za duchovné povolania, 2019)

Problém povolania (1872)

V roku 1872 sa don Bosco stretol s generálnym predstaveným rehoľníkov sv. Františka z Paoly. Bol to veľmi vzdelaný človek. Don Bosco ho úctivo pozdravil a povedal mu: „Páter, zaiste máte veľa starostí ako hlavný predstavený.“ „Málo, alebo skoro nič, je nás len niekoľko.“ „Koľko máte novicov?“ „Ani jedného.“ „A koľko študentov?“ „Ani jedného.“ „Ako to? A vy sa

nesnažíte zamedziť tomu, aby nezanikla taká slávna rehoľa, ktorá má také zásluhy o Cirkev a ktorá ešte nesplnila úlohu, ktorú jej vytýčil jej zakladateľ a o ktorej jestvujú ešte mnohé proroctvá, ktoré sa majú splniť?“ „Nemáme povolania!“ „Keď nemôžete nájsť povolania v Taliansku, choďte do Francúzska, do Španielska, do Ameriky... a tam nájdete niektorých, ktorí sa k vám pridajú, aby vzrastala taká slávna rehoľa, do ktorej patríte. Za to máte veľkú zodpovednosť a budete z toho skladať Bohu účty. Aké námahy, aké trápenie musel podstúpiť jej svätý zakladateľ sv. František z Paoly, keď ju chcel založiť! A vy by ste pripustili, aby vyšli nazmar toľké modlitby, toľké námahy a toľké nádeje?“ Pri týchto slovách don Bosco zaujal taký vážny a veliteľský postoj a hovoril tak dôrazne, že dobrý generálny predstavený sa triasol ako prváčik, keď nevie úlohu. Prisľúbil, že sa pousiluje, aby získal nové povolania. Neopísateľnou láskou miloval don Bosco všetky rehoľné spoločnosti. (MB X., 368)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

4. deň deviatnika (25. januára)

Don Bosco a horlivosť za spásu duší

Staráme sa o všetko možné aj nemožné. Vo všetkom sa vyznáme, máme potrebu k všetkému sa vyjadriť, zamudrovať, všetko okomentovať. Veľa ráz zbytočne aj o tom, čo ani nemôžeme ovplyvniť. A zabúdame na to najhlavnejšie — starať sa o vlastnú dušu, o jej smerovanie do neba. Táto starosť bola zverená do našich rúk. Je len na nás, nakoľko prijmeme ponuku záchranu ponúkanú Pánom Ježišom. A tak otázka: „Čo považuješ za najdôležitejšie vo svojom živote?“, je namieste pre každého z nás.

Pápež František: „Ako púšť nie je prvým miestom, na ktoré by sme chceli ísť, tak ani výzva k obráteniu nie je tou prvou vecou, ktorú by sme mali chuť počúvať. Hovoriť o obrátení môže vyvolať smútok; zdá sa to ťažko zlučiteľné s radostným evanjeliom. No k tomuto dochádza vtedy, ak sa obrátenie zužuje na morálnu snahu, takmer ako by bolo iba ovocím nášho úsilia. Problém je práve tu, v zakladaní všetkého len na našich silách. To nejde! Tu sa uhniedzujú dokonca aj duchovné smútky a frustrácia: chceli by sme sa obrátiť,

byť lepšími, prekonať naše chyby, zmeniť sa, ale cítime, že nie sme toho plne schopní, a napriek dobrej vôli znovu upadáme. Prežívame rovnakú skúsenosť ako sv. Pavol, ktorý písal: *Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídli dobro; lebo chciem dobro, to mi je blízke, ale robiť dobro nie. Ved' nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem'* (Rim 7, 18 — 19). Môže nám prísť na pomoc gréctina s etymológiou evanjeliového slovesa ,obrátiť sa', *metanoéin*, ktoré znamená *myslieť ponad*, čiže ísť ponad svet zvyčajného myslenia, za hranice našich navyknutých mentálnych schém. Mám na mysli práve tie schémy, ktoré všetko zužujú na naše ja, na naše požadovačné snahy vystačiť si sami.“ (Homília v Aténach, 5. decembra 2021)

Lekcia pre generála (1855)

Don Bosco bol raz na hostine u grófa Camburzana, slávneho rečníka a poslanca v piemontskom parlamente. Často chodieval do toho domu a vždy ho prijali ako priateľa a svätca. Počas obeda alebo po ňom sa ho gróf či grófkya vypytovali na duchovné záležitosti. V ten večer sa však rozhovor účastníkov hostiny točil zväčša okolo svetských záležitostí, lebo istý generál vedel zaujať takú bojovú pozíciu, že slovami strieľal len on a strhol na svoju stranu všetkých prítomných.

Pri odchode všetci odprevádzali dona Bosca až k dverám a zasypávali ho otázkami. Aj generál, ktorý sa už vzdával svojej palebnej pozície, s údivom počúval tieto nové rozhovory. Chcel sa spýtať dona Bosca: „A čo by ste odporúčali mne?“ Don Bosco nachvíľu zastal, ako zvyčajne robieval vo vážnych momentoch, a potom povedal: „Vy, ak máte rád dona Bosca, pomôžte mu zachrániť vašu dušu!“ Tieto slová vyslovil tak vážne, že to všetkých prekvapilo a vyvolali mimoriadny účinok. Don Bosco z toho domu odišiel, ale stal sa potom predmetom veľkého obdivu všetkých. Najviac bol dojatý generál, ktorý udivene, akoby bez seba, povedal: „Len don Bosco mi mohol dať toto napomenutie a takým jasným spôsobom. Zdalo sa mi, že vo mne číta ako v otvorenej knihe, lebo ja už naozaj roky nemyslím na svoju dušu. Teraz sa však pousilujem zmeniť bojovú taktiku a stratégiu k novým bojom a víťazstvám.“ (Francesia, Don Bosco amico delle anime, 195)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

5. deň deviatnika (26. januára)

Don Bosco a ťažkosti

Nie je zriedkavé počuť mladých ľudí, ako sa sťažujú na život a prejavujú nespokojnosť. Sú nespokojní s tým, ako vyzerajú; s tým, že ich nemá nikto rád; s tým, že isté veci nedokážu; s tým, že druhí niečo majú a im to chýba... V živote nemôžeme mať všetko tak, ako si vysnívame, a jednoducho musíme prijať, že jeho súčasťou sú ťažkosti. Na zvládnutie ťažkostí však nikdy nie sme sami. Boh nám posielal do cesty ľudí, aby nám pomohli, a zároveň aj my môžeme svojimi darmi obohatiť tých, ktorí to v našom okolí potrebujú.

Pápež František: „V Cirkvi zažívame skúsenosť neúspechu mnohokrát: kňazi, katechéti, animátori sa často namáhajú, vynakladajú množstvo energie, dávajú do toho všetko, a nakoniec nevidia výsledky, ktoré by korešpondovali s ich úsilím. Hovorili o tom aj vaši „hovorcovia“ v prvých dvoch otázkach. Hovorili o spoločenstve, v ktorom akoby viera trochu vybledla, nie veľa veriacich sa aktívne podieľa na živote Cirkvi, vidieť kresťanov, ktorí sú niekedy unavení a smutní, a mnohých mladých, ktorí po prijatí birmovky

odchádzajú. Sviatosť rozlúčky, odchodu, ako som povedal. Je to skúsenosť neúspechu, skúsenosť, ktorá nás necháva prázdny a sklúčenými. Zočivoči tejto skutočnosti sa oprávnene pýtate: Čo môžeme urobiť? Nechať sa premôcť pesimizmom a nedôverou je, samozrejme, presne to, čo nemáte robiť. Kresťania pesimisti, aké je to len škaredé! Vy mladí nemôžete a nesmiete byť bez nádeje, nádej je súčasťou vášho bytia. Mladý človek bez nádeje nie je mladým, je to človek, ktorý príliš rýchlo zostarol! Nádej je súčasťou vašej mladosti! Ak nemáte nádej, uvažujete príliš vážne... Mladý bez radosti a bez nádeje je človekom plným obáv a nie je viac mladým. A keď mladý človek nemá radosť, keď necíti dôveru v život, keď mladý stratí nádej, kam sa vyberie hľadať kúsok spokojnosti, kúsok pokoja? Bez dôvery, bez nádeje a radosti? Sami viete o obchodníkoch so smrťou, o tých, ktorí predávajú smrť, ktorí ponúkajú cestu vtedy, keď ste smutní, bez nádeje, bez dôvery, bez odvahy! Prosím vás, nezapredajte svoju mladosť tým, ktorí obchodujú so smrťou!“ (Príhovor mladým v Cagliari, 22. septembra 2013)

Neboli vždy len ruže (1875)

Advokát Alojz Succi, majiteľ cukrárne v Turíne, známy svojimi kresťanskými čnosťami a dobročinnosťou, v roku 1875 poprosil dona Bosca, aby sa mu svojím podpisom zaručil, lebo si chcel vybrať z banky 40 000 lír. Don Bosco súhlasil, lebo vedel, že advokát je bohatý a často aj jemu preukázal dobrodenie. Po troch dňoch však Succi zomrel. Zmenka vypršala a don Bosco na to upozornil dedičov. „Boli sme práve pri večeri,“ hovoril kardinál Cagliero pri procese, „keď vošiel don Rua a hovorí donovi Boscovi, že dedičia nevedia a nechcú počuť o nijakej zmenke.“ Sedel som vedľa dona Bosca. Jedol polievku a videl som, že medzi jednou a druhou lyžicou padali mu z čela do taniera kropaje potu, no jednako bez rozrušenia jedol svoj skromný pokrm.“ (Bolo to v januári a v jedálni sa nekúrilo.) Keďže sa dedičia nedali nijako presvedčiť o stave vecí, musel peniaze vyplatiť on. Až asi po desiatich rokoch dostal naspäť skoro celú sumu, za ktorú sa zaručil svojím podpisom. (MB XI., 212)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

6. deň deviatnika (27. januára)

Don Bosco a nástrahy Zlého

Určite sa každému z nás v nejakej forme stalo, že ak sme išli robiť dobré dielo, niečo z toho nevyšlo alebo prišli neočakávané ťažkosti. Ako hovorí istý salezián: „Diabol napľuje do každej polievky.“ Zlý duch sa snaží prekaziť dobro, o ktoré sa snažíme. Rátajme s tým, že ak ide o Božiu vec, ťažkosti prídu. No nikdy nie sú také veľké, aby Pán Boh nezvíťazil. Niekedy to síce trvá dlho, ale trpezlivosť prinesie ovocie.

Pápež František: „Ale ani v čase najväčšej skúšky nás Boh nenecháva samých. Keď sa Ježiš odoberie modliť sa do Getsemani, jeho srdce zachváti nevysloviteľná úzkosť — tak to hovorí učeníkom — a zakúša samotu a opustenosť, sám, so zodpovednosťou za všetky hriechy sveta na pleciach. Sám, s nevysloviteľnou úzkosťou. Skúška je taká trýznivá, že sa deje niečo nečakané. Ježiš nikdy neprosil o lásku pre seba samého, ale v tú noc pociťuje vo svojej duši smútok až na smrť, a tak prosí o blízkosť svojich priateľov: *„Ostaňte tu a bdejte so mnou!*“ (Mt 26, 38). Ako vieme, učeníci, zavalení únavou vyvolanou strachom, zaspali. V čase agónie Boh

prosí človeka, aby ho neopustil, a človek, naopak, spí. V čase, keď človek spoznáva svoju skúšku, Boh, naopak, bdie. V tých najhorších chvíľach nášho života, vo chvíľach najväčšieho utrpenia, vo chvíľach najväčšej úzkosti, Boh bdie spolu s nami, Boh bojuje spolu s nami, je vždy blízko nás. Prečo? Pretože je Otec. To je naša útecha v hodine skúšky: vedieť, že to údolie, odkedy ho Ježiš prekročil, už nie je bezútešné, ale je poženaná prítomnosťou Božieho Syna. On nás nikdy neopustí! Preto vzdial' od nás, ó Bože, čas skúšky a pokušenia. Ale keď tento čas na nás príde, Otče náš, ukáž nám, že nie sme sami — ty si Otec, — ukáž nám, že Kristus už vzal na seba aj ťarchu tohto kríža. Ukáž nám, že Ježiš nás volá, aby sme ho niesli s ním, odovzdajúc sa s dôverou do Tvojej lásky.“ (Generálna audiencia, 1. mája 2019)

Diablove útoky (1857)

Zdá sa, že aj v roku 1857 musel don Bosco znášať útoky diabla, ktorému sa nepáčila jeho horlivosť. A naozaj sme spoznali, že don Bosco znáša ťažké diablove útoky. Bolo to vždy, keď sa podujal na nejaké významné dielo na väčšiu Božiu slávu. Keď sme sa raz ráno spýtali dona Bosca, či sa dobre vyspal, povedal: „Veľmi nie. Znepokojovalo ma akési ošklivé zviera, podobné

medveďovi, ktoré sa priblížilo k mojej posteli a chcelo ma zahrúsiť.“ A toto sa nestalo len raz. Don Bosco jasne povedal, že to boli pekelné nástrahy. Iní z oratória porozprávali tými istými slovami hore uvedený prípad a na základe istých úkazov boli presvedčení, že tam skutočne bolo niečo mimoprirodzené. V noci, keď don Bosco dopísal prvé Pravidlá saleziánskej spoločnosti, ktoré boli výsledkom mnohých modlitieb, rozmýšľania a námahy, sa mu po napísaní poslednej vety „Na väčšiu Božiu slávu“ ukázal pekelný duch. Stôl sa začal hýbať, kalamár sa prevrátil, jeho rukopis polial atrament. Potom rukopis vyletel do výšky, padol na zem a roztvoril sa. Pritom bolo počuť také strašné zvuky, že vzbudzovali hrôzu. A potom bolo všetko také znečistené, že sa to nedalo čítať. Don Bosco musel začať prácu od začiatku. To prezradil don Bosco niektorým a medzi inými aj misionárovi donovi Rabagliatimu Evasiovi. (MB V., 694)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

7. deň deviatnika (28. januára)

Don Bosco a chudoba

Asi nikto z nás nezažíva chudobu v tom najextremnejšom zmysle a aj napriek občasnému nedostatku ďakujeme Pánu Bohu za to, čo máme. Našou úlohou je naučiť sa nakladať s vecami, ktoré máme, šetrne a skromne. Koľko máme okolo seba zbytočného oblečenia, techniky a ďalších vecí, ktoré nepotrebujeme alebo sme ich použili len minimálne. Mali by sme sa naučiť omnoho lepšie zvažovať každý nákup, a to nielen kvôli hospodárnemu nakladaniu s peniazmi či ochrane životného prostredia, ale aj kvôli možnosti pomôcť sa s chudobnými a núdznymi.

Pápež František: „Ježiš nielenže stojí na strane chudobných, ale prežíva s nimi rovnaký osud. To je silné ponaučenie pre jeho učeníkov v každej dobe. Jeho slová *„chudobných máte vždy medzi sebou“* naznačujú toto: ich prítomnosť medzi nami je trvalá, no nesmie sa stať zvykom, ktorý vedie k ľahostajnosti, ale mala by viesť skôr k účasti na ich živote, ktorú nemožno delegovať na druhých. Chudobní nie sú ľudia „zvonka“ spoločenstva, ale sú to naši bratia a sestry, s ktorými máme účasť

na ich utrpení, aby sme zmiernili ich biedu a vylúčenie, aby im bola navrátená dôstojnosť, ktorú stratili, a zaistená nevyhnutná sociálna inklúzia. Okrem toho vieme, že každé dobročinné gesto predpokladá dobrodincu a príjemcu, pokým vzájomná spoluúčasť umožňuje rozvoj bratstva. Almužna je niečím príležitostným, avšak spoluúčasť je trvalá. Pri almužne hrozí, že pre darcu bude zadosťučinením a pre prijímateľa ponížením; spoluúčasť posilňuje solidaritu a vytvára nevyhnutné predpoklady na dosiahnutie spravodlivosti. Skrátka, ak chcú veriaci vidieť osobne Krista a dotknúť sa ho rukou, vedia, kam sa obrátiť: chudobní sú sviatosťou Ježiša, reprezentujú jeho osobu a odkazujú na neho.“ (Posolstvo na 5. svetový deň chudobných, 14. novembra 2021)

Šnúrky do topánok (1857)

Jozef Brosio píše: „Istého dňa don Bosco a ja sme sa nachádzali pred domom paláca na ulici Alfieri a chceli sme navštíviť istého vznešeného pána. Don Bosco mal sviatočné šaty: obšúchanú reverendu, veľmi starý plášť a klobúk, ktorý už stratil formu. Náhodou som sa pozrel dolu a videl som, že namiesto šnúrok v topánkach mal len motúziky začiernené atramentom, ale topánky, hoci zaplátané, boli vyleštené. Povedal som: „Ako to?“

Keď iní kňazi prídu na návštevu významných osobností, majú na obuvi strieborné sponky a vy nemáte ani len hodvábne alebo obyčajné šnúrky, ale len motúžky? To je už veľa! Ešte horšie, máte krátku reverendu, a tak robíte zo seba pajáca! Počkejte! Idem vám kúpiť aspoň plátenné šnúrky. A chcel som ísť do obchodu. ‚Počkaj, pod’ sem!‘ zastavil ma don Bosco. ‚Myslím, že mám nejaké peniaze.‘ A hľadal vo všetkých vreckách. Ale keď mi chcel dať peniaze, priblížila sa akási starenka a prosila o almužnu. Don Bosco hneď stiahol ruku a dal peniaze starenke. Vtedy som chcel za každú cenu kúpiť šnúrky za vlastné peniaze. Ale don Bosco ma zadržal a nebolo ho možné donútiť, aby mi dovolil urobiť to, čo on považoval za vyhadzovanie peňazí. A tak si týmto spôsobom zaväzoval topánky stále. No mal na sebe vždy všetko čisté, takže mohol o sebe povedať so svätým Bernardom: ‚Chudoba ma vždy poteší, špina nikdy.‘“ (MB V., 671)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

8. deň deviatnika (29. januára)

Don Bosco a túžba zachraňovať

V dnešnej dobe sme akosi zleniveli, a to nielen telesne, ale aj mentálne. Veľa ráz nemáme síl vstať a opustiť naše vyšliapané chodníčky alebo zmeniť isté návyky. Bojíme sa neprijatia a nepochopenia zo strany iných a ostávame často aj v zlom prostredí. Často je to prostredie násilných počítačových hier, romantických nereálnych seriálov, sociálnych sietí so všetkým, čo ponúkajú, nehovoriac o zlých kamarátoch. Prosme si od Pána Boha milosť, aby sa našiel niekto, kto nás vytrhne z „našich chorých prostredí“ a privedie nás k novému životu.

Pápež František: „Prvá reakcia človeka, ktorého sa dotkol Kristus a vrátil ho do života, je rozprávať a bez strachu a komplexov prejať, čo má na srdci, svoju osobnosť, svoje túžby, potreby, sny. Možno to prv nikdy neurobil, lebo bol presvedčený, že by ho nikto nepochopil! Hovoriť značí tiež nadviazať vzťah s druhými. Keď sme ‚mŕtvi‘, uzavierame sa do seba, prerušujeme vzťahy alebo sa stávame povrchnými, falošnými, pokrytcami. Keď nám Ježiš znovu dáva život, ‚vracia‘ nás

k druhým. Dnes síce často existuje ‚spojenie‘, avšak nie komunikácia. Nerozumné používanie elektronických zariadení môže spôsobiť, že budeme stále ‚prilepení‘ k obrazovke. Vychádzajúc z Ježišovho slova ‚Vstaň!‘ by som chcel spolu s vami mladými týmto posolstvom vyzvať aj na kultúrne obrátenie. Nech vďaka nám v kultúre, ktorá chce, aby mladí boli izolovaní a ponorení do virtuálnych svetov, obieha toto Ježišovo slovo ‚Vstaň!‘. Je to výzva otvoriť sa realite, ktorá vysoko prevyšuje tú virtuálnu. Neznamená to, že chceme znehodnocovať technológie, ale chceme ich používať ako prostriedok, a nie ako cieľ. *Vstaň* značí aj *snívaj, riskuj, usiluj sa zmeniť svet*, znovu zapáľ svoje túžby, medituj o nebi, o hviezdach, o svete vo svojom vnútri. *‚Vstaň a staň sa tým, kým si!‘* Vďaka tomuto posolstvu mnohé vyhasnuté tváre mladých ľudí okolo nás ožijú a stanú sa krajšími než akákoľvek virtuálna realita. Pretože ak ty daruješ život, niekto ho prijme. To, čo je pekné, vyvoláva zaľúbenie. A ak sa mladý človek do niečoho — alebo lepšie do niekoho — zaľúbi, napokon *vstane* a ide robiť veľké veci.“ (Posolstvo na 35. svetový deň mládeže, 11. februára 2020)

„To je on!“ (1850)

V roku 1850 istý otec savojskej rodiny sa stal protestantom, aby dostal peniaze, ktoré dávali za odpadnutie od viery, a žiadal, aby ho v tom nasledovali žena a syn. Ale nič nezmohol, lebo žena bola neoblomná a podobne aj syn. Istej noci mal chlapec sen. Snívalo sa mu, že ho vlečú do protestantského kostola, a kým sa bránil násiliu, zjavil sa mu akýsi kňaz, ktorý ho vyslobodil a odviedol so sebou. Ráno sen porozprával svojej matke, ktorá hľadala všetky možné cesty, aby ho dostala do bezpečia v niektorom výchovnom ústave. Akási osoba jej odporúčala umiestniť ho u dona Bosca v oratóriu. Šla tam aj s chlapcom istého nedeľného rána. A keď zistila, že v kostole je sv. omša, vošla dnu. A hľa, práve mal celebrovat' don Bosco. Len čo ho chlapec uvidel, zvolal: „To je on, to je on!“ Keďže chlapec stále kričal a matka plakala, katechéta, istý Carlo Albano Bognino, neskoršie školský inšpektor v La Spezia, ich zaviedol do sakristie, kde sa dozvedel o sne a o ostatnom. Keď don Bosco odslúžil omšu, vrátil sa do sakristie a odložil omšové rúcho, chlapec pribehol k nemu a so zopätými rukami ho prosil: „Otče môj! Zachráňte ma!“ Don Bosco bez všetkého prijal chlapca a ponechal ho v oratóriu niekoľko rokov. (MB XVIII., 71)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

9. deň deviatnika (30. januára)

Don Bosco a jeho spolupracovníci

Pri sv. omši sa oslovujeme bratia a sestry. Možno to berieme formálne, ale v Ježišovi naozaj nimi sme a on nás nimi robí. Tak ako rodičia trpia, ak ich deti majú zlé vzťahy, tak trpí aj Boh. Ale platí to aj naopak. Ak majú dobré vzťahy, prináša to radosť. Pán Boh nás povoláva spolupracovať s ním na šírení evanjelia štýlom dona Bosca. Byť nositeľmi a znamením jeho lásky pre mladých a pre ľudové vrstvy. Navzájom prehlbovať saleziánskeho ducha radosti, obety a spolupráce medzi všetkými zložkami saleziánskej rodiny cestou synodality, ktorú nám ponúka aj aktuálna Synoda.

Pápež František: „Všetko sa začína iskrou, objavom, ktorý je vyjadrený nádherným slovom *thaumázein*‘. Je to úžasnutie, údiv. Takto vznikla filozofia: z údivu nad vecami, ktoré sú nad našou existenciou, nad harmóniou stvorenia, nad tajomstvom života. (...) Ak sa postavíme pred zrkadlo, možno sa nevidíme tak, ako by sme chceli, pretože je tu riziko, že sa zameriame na to, čo sa nám nepáči. Ak sa však postavíme pred Boha, perspektíva sa zmení. Nemôžeme nežasnúť

nad tým, že napriek všetkým našim slabostiam a hriechom sme pre neho deťmi, ktoré sú vždy a naveky milované. Prečo teda namiesto toho, aby si začínal deň pred zrkadlom, neotvoríš okno v izbe a nezastavíš sa nad všetkou tou krásou, ktorú vidíš? Vyjdi von zo seba samého. Nemajte strach z pochybností, pretože nie sú nedostatkom viery. Naopak, pochybnosti sú ‚vitamínmi viery‘: pomáhajú ju posilňovať, robiť silnejšou, čiže uvedomelejšou, slobodnejšou, zrelšou. Vďaka nim je ochotnejšia vydať sa na cestu, ísť vpred s pokorou, deň za dňom. A viera je práve toto: každodenná cesta s Ježišom, ktorý nás drží za ruku, sprevádza nás, povzbudzuje nás, a keď padneme, pozdvihne nás. Chceš urobiť niečo nové vo svojom živote? Chceš omladnúť? Neuspokoj sa len s niekoľkými internetovými ‚postmi‘ alebo tweetmi. Neuspokoj sa s virtuálnymi stretnutiami; hľadajte skutočné stretnutia, najmä s tými, ktorí vás potrebujú: nehľadaj zviditeľnenie, ale neviditeľných. Na stretnutí s mladými ľuďmi na Slovensku v septembri niektorí mladí ľudia vyvesili zaujímavý transparent. Boli na ňom len dve slová: ‚*Fratelli tutti*‘. Páčilo sa mi to: často na štadiónoch, demonštráciách, v uliciach ľudia vyvesujú transparenty na podporu vlastnej strany, vlastných myšlienok, svojho tímu, svojich práv. Ale transparent týchto mladých ľudí

hovoril niečo nové: že je pekné cítiť sa ako bratia a sestry pre každého, cítiť, že ostatní sú našou súčasťou, nie ľuďmi, od ktorých sa treba vzdialiť. Som rád, že ste tu všetci spolu, zjednotení, hoci pochádzate z takých odlišných krajín a histórie! Snívajte o bratstve!“ (Stretnutie s mladými v Škole sv. Dionýza, Atény 6. decembra 2021)

Budú mať sny (1857)

Istého dňa v roku 1857 pri celebrowaní svätej omše don Bosco prosil Pána Boha, aby ho ráčil osvietiť, ako má uskutočniť istý svoj plán. Keď sa vrátil do sakristie a vyzliekol si omšové rúcho, chlapec, ktorý mu pri omši miništroval, pobožkal mu ruku a pošuškal mu: „Máte v úmysle takúto vec. Len urobte, ako myslíte a podarí sa vám to.“ Don Bosco začudovane zvolal: „Máš pravdu. Ale ako to vieš? Kto ti to povedal?“ Chlapec sa zľakol, vyblabotal nejaké nesúvislé slová a don Bosco sa ho viac nespytoval. Don Bosco zažil viackrát podobné prekvapenia, ktoré mu dosvedčovali, že on a jeho duchovní synovia tvoria jedno srdce a že práve ich vzájomné modlitby vyprosia aj zázraky. (MB V., 725)

Modlitba k donovi Boscovi (strana 32)

Modlitba k donovi Boscovi

Svätý Ján Bosco, otec a učiteľ mládeže,
ty si toľko pracoval pre spásu duší;

buď nám vodcom, aby sme hľadali
svoje duševné dobro a spásu blížneho.

Pomáhaj nám plniť si dobre svoje povinnosti,
premáhať náruživosti a ľudské ohľady.

Nauč nás milovať sviatostného Spasiteľa,
Pannu Máriu Pomocnicu a Svätého Otca,
rímskeho pápeža.

Vypros nám šťastnú hodinu smrti,
aby sme prišli k tebe do neba.

Amen.

*Pripomeniem si úmysel,
na ktorý sa modlím tento deviatnik.*